

CULTURA POPORULUI

Imi place mai mult să citesc decât să ascult radio.

REGINA MARIA

La Adunarea Generală a Universității, Libere, în București, Palatul Universității, 1 Iunie 1930.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, profesori, studenți și săteni 200 Lei
Pentru autoritățile sătești 300
Pentru instituțiile particulare și de stat 400
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOESTE ȘI VEI PUTEA”

C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACTIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I

BUGUREȘTI, 8 Iunie 1930

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 11

ANUL X, Nr. 328
Apare în fiecare Duminică

Ziua temperanței după un an

De anul trecut s'a luat hotărârea ca cea dintâi Duminică din Iunie să fie închinată în deosebi luptei împotriva beției și de aceea să i se zică și „Ziua Temperanței”. Ea a fost sărbătorită anul trecut, prin slujbe în biserică, prin cuvântări, prin adunări, în care să fie trezit cugetul oamenilor de a înțelege primejdia beției și a lupta împotriva ei. După ce în Duminica dela 18 Mai a. c. am sărbătorit Ziua Mamei, de care au scris ziarul; după ce, în cea dela 25 Mai, am sărbătorit Ziua Copilului, iată că ne-a ajuns și Ziua Temperanței, în ziua de 1 Iunie, când a căzut cea întâi Duminică a acestei luni. Deci se-cuvine să ne oprim puțin asupra ei și să ne înțelegem ce s'a dobândit pe ogorul acestei lupte, vreme de un an de zile, dacă avem vreun spor în această luptă și dacă, așa cum se duce ea, e bine dusă?

Putem spune, cu păreră de-râu, că de Ziua Temperanței — și că avem o așa zisă societate „Temperanța”, care a luat pe mâna ei să ducă această luptă, nu se simțese nimenea. Societatea face în toată curgerea anului și se trezește din an în an să spuie că se află și ea pe lume. Dar nu are nicio propagandă vie, niciun larg răsunet în jur, prin care marile pături ale poporului să ia cunoștință că se află o asemenea întocmire cu asemenea ființă. Biruințele însă se dobândesc de oamenii prinși, de munca dărză. Este un soi de psihologie a mulțimii, prin care ea nu ia cunoștință decât de ceace o izbește viu. Fapta care trece moale și tacută nu lasă nicio întipărire și deci nu poate aduce nici roadă. După un an de zile, ne putem da seama cum a mers lupta aceasta și dacă e de așteptat să dea roade în calea în care mai mult nu lucrează decât lucrează.

Noi, încă de anul trecut, am arătat că toate proptelele beției din țara noastră, parcă s'ar fi vorbit între ele, că atunci au fost mai vii și mai aprige de a striga că beția are drepturi, după ce s'a înființat Ziua Temperanței. La începutul lui Iulie anul trecut, s'a făcut în București o mare adunare a rachierilor și cărciumarilor, care a ținut mai multe zile. Au umbiat și pânze mari scrise, pentru că să aperi drepturile și să le trâmbețieze în fața tuturor dreptul de a otrăvi lumea. Ba în adunarea lor de la „Dacia”, un senator a luat cuvântul și a ridicat în slăvi cărciuma, arătând-o drept vatra sufletescă a satelor. Numai cu o lună înainte fu mese Ziua Temperanței; nu mai la câteva luni era după un răsunător congres împotriva beției, ținut tot în București, și totuși îndrăzneala celor cu butoalele de rachiu era așa de mare! Nici pe departe „Temperanța” nu are atâta largă pășire în mijlocul lumii, nici atâta largă trâmbeție a rosturilor ei, câtă au avut cărciumarii și cu rachierii. Era clipa când trebuia să se împotriva acestora, când trebuia să zădărnicească adunarea lor prin vreo contra-adunare, prin înfruntarea vie a acestor otrăvitori al neamului. Totuși un asemenea lucru nu s'a făcut.

Luptăm prea moale, așa că, în astfel de împrejurări, te întrebă dacă se mai poate numi aceasta „luptă”. Din pricina ca acestea, beția nu numai că n'a stăbit în țara Românească, nu numai că n'a dat c'un palmac înapoi, dar, după un an de zile, o vedem mai îndrăzneată, mai nepăsătoare, că ar avea un vrăjmaș care i stă împotriva și de care să se teamă.

Se înțelege că, dacă ar fi fost cineva care să urmărească aceasta pas cu pas și să pocnească îndată cu

cuvânt de înfruntare pe tot cel ce îndrăznește cu un cuvânt în apărarea beției, a-cestuia s'ar mai fi sfiit și s'ar fi uitat împrejur.

O asemenea pază însă, din partea vrăjmașilor beției, n'a fost. Cărciumarii și cu toți al lor au găsit țara vrăjmaș de aceia, după un an de zile cu lupta împotriva beției, ne găsim, chiar în clipa de față, cu o lege în Statul Legiuitor al țării, prin care rachiuul l'ar se găsește sprijinit. Pe când negustorii spirtoaselor se adună, se sfătuiesc, țin întruniri cu surle răsunătoare, toate pentru apărarea băuturilor, — nicio întrunire însă nu s'a făcut și nu se face din partea celor care trebuie să se miște împotriva și care să strige: înalțuri otrăvitorilor!

Dacă lucrurile stau așa, se înțelege că nu putem ajunge prea departe în lupta de înfrânare a beției.

Societatea „Temperanța” și-a ținut, la 1 Iunie a. c. o adunare de sărbătoare la Ateneul din București. Noi nu știm ce a putut sărbătorii, fiindcă de obicei se sărbătoresc biruințele, dar nu înfrângerile. Când însă noi avem un spor de îndrăzneală a apărătorilor beției, unde e biruința?

Eu, nu mai târziu decât anul acesta, am văzut cum pătrunde în capete gândul că trebuie să ocrotim cărciumarii. Am stat de vorbă cu prefectul Tecuciului, care mi a spus că ei plătesc dările grele și, pentru a fi ajutați, trebuie să li se îngăduie să tie deschis și Duminica. E același păreră pe care o are și prefectul dela Iași și care a și pășit în sprijinirea cărciumarilor, după mijlocirea Camerei de Comerț din acea orășă l'ată deci că, în capul stăpânirii, pătrunde, nu gândul de înfrânare al beției, ci acel de ocrotire al cărciumii.

Urmează că stăm rău. Și e așa, pentru că aceste părieri ies slobode la iveală, se ti păresc la ziar, cum le am citit și anul trecut și anul acesta în ziarul „Lumea” din Iași, iar toți cei cu datoria de a lupta împotriva beției tac.

Trebuie să spun că nu am tăcut eu. Indată ce am luat cunoștință de cele plănuite și făcute la Iași, în același ziar „Lumea”, am scris împotriva cărciumarilor și a Camerei de Comerț din Iași și am cerut preoților de acolo să cheme întrunire publică împotriva lor, la care m'am arătat gata să vin și eu să vorbesc.

Măcar dacă s'ar fi urmărit multa-puțina mișcare făcută pe ici și pe colo împotriva beției. O bună aflare despre ce lucrează unul sau altul în această tabără protivnică beției ar fi fost o întărire de curgeri. Văzând o rețea de lucru, văzând că nu ești chiar singur, te întărești cu duhul.

Aceasta însă nu se face. Societatea „Temperanța” a dat răspălți în ziua de 1 Iunie celor ce s'au deosebit în lupta protivnică beției. Răspălțiile acestea însă n'au fost date cu dreptate. Intre cei răspălțiți, dar nu la locul de frunte, a fost și Păr. Trifa din Sibiu. Apoi dacă este unul care stă în vârful piramidei în lupta de alungare a beției, dacă este unul care cu adevărat a avut și are biruințe în această luptă; dacă este unul prin care putem spune că avem în țara Românească o luptă de acest soi, — e fără îndoială Păr. Trifa. El singur face mai mult decât toată „Temperanța”. Omul acesta trebuie pus în fruntea tuturor, fiindcă are arme pe care „Temperanța” nu le are.

„Temperanța” nu urmărește ducerea acestei lupte și de acela nu cunoaște propriul ogor în care trebuie să se miște.

Trebuie schimbată metoda, că să ai alte roade pe viitor.

Arhim. SCRIBAN

Cu gânduri curate

Scrisesem articole de sub acest titlu — acum 6 ani ca ecou imediat celor ce, atunci, o serie întreagă de evadări din neorânduiala târgului și mahalalei sălășluise în sufletul unui incorrigibil pelerin. O mărturisesc: am făcut-o de câte ori mi-a stat la îndemână. Ceva mai mult: nu m'am dat la o parte să creez ocazii fericite de a mă adăposti sufleteste în mijlocul satului.

O făceam — poate și din egoism; fapt principal este că o făceam și dacă unele împrejurări nu mi-au fost potrivnice așa fi făcut-o de zece ori mai mult. Era în aceste dumuri continue încercarea naivă de a potoli o sete care se arată din ce în ce mai nepotolită, de a deslega unele taine, de a lumina unele curiozități, de a destăinui sau de a primi destăinuri. Că m'aș fi gândit, poate, și la unele îndreptări, la unele posibilități (aș zice mai degrabă ușoare posibilități) de îndreptare, e neîndoios. N'am fost niciodată însă atât de naiv să cred că scurtul meu popas ar fi în măsură să îndrepte atâtea rele de care mișună atâtea din satele noastre.

Dar mai întâiu o nouă spovedanie: în ce calitate mă duceam? E și acesta un drum pe care l' deschide tuturor cari, dacă nu mai mult, vor să cunoască satul și căile care duc spre sufletul lăcătuț al țărânului. Vreau să arăt că o poate face oricine chiar dacă nu e om de afa-ceri, folclorist sau, cu atât mai puțin, pescuitor în apele turburi ale politicii de căpetenieală. I se cere o singură dovadă: să fie curat la suflet. Aceasta înseamnă nu numai să se ducă de capul lui, dar să nu așeze niciun steag, să nu urmărească nicio umbră de interes. I-aș putea recomanda o zicere: «Fă binele și aruncă-l în mare!». Atât și nimic mai mult. Nu de alta, dar chiar cu atât va avea destule dezamăgiri. Asta pentru că și satul românesc, după ce a trecut prin atâtea ponoase, a încetat de mult să mai fie o simplă casă mai mare de gospodari primitori și bucurioși de oaspeți. E un lucru de care trebuie să se ție cu tot dinadinsul socoteală: satul de azi nu mai e, nu mai poate fi satul de ieri. Nu numai pentru că s'a subțiat (lucru care s'a cam văzut chiar în articolele noastre), dar mai ales pentru că

prea a fost vizitat, cu gânduri necurate.

Firește că o vină trebuie căutăată în valul de democrație care ne bântue. Desigur însă, o democrație atât de greșit interpretată încât devine o continuare a vechiului sistem: exploatarea politică a statului, stoarcerea de voturi a luat locul urăcioasei stoarceri bănești de dinainte de războiu. Firește că, în astfel de împrejurări, când țărânul e silit să facă un raport (acela al politicii) de pe urma căruia nu se vede înal-

țat temeinic și complet, el va fi nevoit să deschidă ochii în patru în fața fiecărui mușteriu, să l' ție la poartă, să l' bânuească și să stea greu de vorbă cu el. E o tactică pe care i-o vești ghici imediat și din celele căruia nu vești putea scăpa decât dacă fără intenții politice, fără umbră de interes l'aturalnic, cu un cuvânt: cu gânduri curate. E un prim drum care duce spre inima plină de comori a statului.

Paul I. Papadopol

Birul Icoanelor

Vremurile acestea grele ne dau prilejul să vedem tot soiul de fapte, cari mai de cari mai interesante. Pe timpuri, când omenirea era stăpânită de puținul simț al rușinei, creștinul trăia în legea lui Iușișit. Călugării noștri, purtători ai credinții strămoșești erau respectați; în voe colindau țara în lung și în lat fără să le pese de cineva.

Astăzi, iată, toate s'au întors pe dos: Sectanții le-au luat locurile, omorându-ne credința cu predicile lor fariseești și fapt curios, autoritățile îi încurajează. De aceea voi desprinde din faptele zilelor acestea amărâte ale cre-dinței noastre, un lucru destul de grav. Călugării N. kita, sfântos și meșteșugar al graiului românesc, văzând în ce j-le se află călugăria noastră din punct de vedere material, a pornit către oraș să vândă icoane și obiecte sfinte, având grijă tot deodată să-și îndeplinească și misiunea pe care și-a luat-o semănând vorba sfântă în sufletele necredincioșilor. Fapta în sine demnă de cinste, pentru că ne aminteste felul cum înțelege călugării, cu ordinul Benedictin și să îndeplinească misiunea, având în drum sprijinul autorităților.

Dar, noi cari mai trebuie să

adâncim slova Cărții Sfinte necinstim faptele călugărilor și prin meșteșuguri, oamenii puși cu supravegherea, se năpustesc asupra lor cerându-le biruri.

Aceste fapte s'au întâmplat zilele trecute în târgul moșilor. Câtă rușine omenească pe capul nostru. Bir pe vânzarea Sfințelor Icoane? O icoană costă 20 lei? Ei bine la 20 lei, cât bir se poate pune? Icoana e un lux? Oamenii buni, stați o clipă; birul acesta este numai pentru Călugărul Nikita iar pentru sectanții, nu!

Iată vorbele Mântuitorului: «Va sosi ceasul din urmă și nu vom fi pregătiți să primim așa cum trebuie faptele cerului». Nătrebnicia în care ne sbatem este mare.

Măine, poimăine, vom avea bir și pentru că facem semnul Sf. Cruci.

Părinte Nikita! urmează precum mi-ai povestit și nu-ți fie frică decât de Cel de sus, fiindcă atunci când ai primit să porți stralele ce le ai, te-ai convins de putetea Lui.

Rugarea din urmă, pentru I. P. S. Patriarh ar fi, de a da un ordin celor în drept să lase vânzarea lucrurilor sfinte liberă, fără nici un bir.

Ion Luca

Retragerea bancnotelor de 5 și 20 lei

Banca Națională a României în baza legii monetare, retrage cu totul din circulație biletele de 20 și 5 lei, acestea urmând a fi înlocuite prin monedă metalică.

Posesorii acestor bilete le vor prezenta pentru schimbare la sediul Băncii din București (str. Lipsani 25) și la toate sucursalele și agențiile sale din țară.

Termenul până la care se poate face această schimbare este 1 Septembrie 1930, după care biletele vor înceta de a mai avea putere circulatorie.

Jertfa Română

IV
Ce spune Lacour-Ouyet în «Le Journal», din 9 Martie 1917.

De la 27 August 1916, Armata Română a susținut timp de 6 luni lupte eroice. Ea avea 450.000 de luptători, soldați buni neîntrecuți în baionetă, foarte răbdători, ca niște țărani aspri ce sânt. Aveau și aperi un front de 1350 km., care, din toate părțile era amenințat, afară de frontiera rusă. Știm noi ce reprezintă un front de 1350 km? Este lungimea frontului occidental al Rusiei, dar Rușii dispun acolo de un milion și jumătate de luptători. Frontul nostru Anglo-Francez dela Marea de Nord și până la Vosgi nu măsoară decât 800 km., și aceea s'a întindere relativ mică, de câte ori nu avem noi 450.000 de oameni?

Această armată română prea slabă pentru un front așa de mare, a făcut minuni! Timp de aproape patru luni, fără a avea contingentele sale reînnoite, a ținut piept unor forțe cel puțin în-treite, alimentate tot timpul și dispunând de un material puternic de artilerie grea. Ea n'a cedat terenul decât disputându l pas cu pas, a silit pe inamic să l câștige prin pierderile cele mai grozave.

Falkenhayn hotărâse să facă spărtura prin pasul Vulcan. Dragalina păzea această pozițiune de căpetenie. Germanii angajază o primă divizie; ea fu zdrobită. O a doua divizie are în parte aceiași soartă. O a treia sfârși prin a trece, dar nu se

isprăvise. Inapoi, la piciorul pasului, un mic oraș, Târgu-Jiu, improvizează o apărare eroică; acolo s'au petrecut scene care vor rămâne lala României. Și câte locuri ca Târgu Jiu, de alun-gi drumurilor urmate de armatele române în retragere!

România a avut pierderi grele, a suferit crud dar ea întrevide viitorul cu cea mai senină încredere. Retragându-se armata română a distrus sistematic toate puțurile de petrol, afară de grâne, adevăratele bogății ale României; cu sânge rece, fara a ezita, ordinul a fost să se distrugă aceste comori, fără șovăire ordinul s'a executat.

Armata a pierdut aproape un sfert din efectivul ei, scotind morții și răniții. Dar retrăgându-se, a evacuat toată populația bărbătească de la 16 ani în sus. Acestea sunt depozite mobile, cu care este pe cale a se refăcut. În acest moment, d-l General Averescu este apărât în dreapta și în stânga de puter-

Pentru ce suntem în urmă

S'au scris o mulțime de articole și studii despre propaganda culturală.

S'au înaintat rapoarte întregi de către D-ii inspectorii culturali; s'au făcut propuneri, unele nu lipsite de interes, s'au dat sfaturi și s'a atras atenția celor în drept despre rolul și folosul a c e s t e i propagandă, totuși ne găsim tot printre țările unde cultura tânjește, unde cartea stă ani întregi în rafturile librăriilor — în care se vând ceasuri, articole de toaletă, jucării și alte obiecte în loc de cărți — unde numărul analfabeților în loc să descrească, crește tot mereu.

Nedumeriți stăm și ne întrebăm care să fie cauzele ce ne țin tot în urmă, nu numai față de apus, dar chiar față de vecinii noștri, cari ne au luat cu mult înainte — mai ales Bulgarii.

Cărțile românești, dintre care unele de o valoare deosebită, stau ani întregi nevândute în li-brării.

Apoi încep a se vinde pe stradă «luate de la faliment cu preț redus» și «prolitați de ocazie domnilor!» ceace oferă un spectacol destul de trist. Revistele cu un trecut bogat sunt silită să nu mai apară. N'au fonduri nici pentru tipar și hârtie, nu mai vorbim de plata colaboratorilor. Librării — mai ales cei din provincie — care de multe ori nici nu știu de cărți au în rafturile librării lor și nu sunt în curent cu noutățile literare — sunt siliți să vândă ori ce, pentru a putea trăi, numai cărți nu. Au și ei câteva săptămâni pe an în luna Septembrie și Octombrie, când vând bieților școlari manuale didactice, ai căror autori sunt bi-nețoleles inspectorii școlari și re-vizitori, mai ales de prin partea locului.

O primă cauză, care ne ține tot în urmă față de alte popoare este: *intinericul în pătura de jos*.

Nimeni nu s'a gândit la luminaarea acestei pături ce l'ormează baza țării noastre. E drept, s'au înființat biblioteci ce se deschid numai la zile mari, mai ales când vine un domn inspector în propagandă culturală, bibliotecii ce sunt pline de cărți frumos aranjate, dar fără nici un folos pentru popor.

Peste câteva zile o nouă generație termină școala primară.

Căți din acei ce vor ramănea la coarțele plugului vor mai lua putea să silabisească. Nu mai au dragoste de carte, căci bibliotecă a stat mereu închisă, cartea nu le-a fost apropiată de sufletul și înțelegerea lor, iar cât privește o revistă așa cum era pe vremuri «Albina» care era așteptată și răsolta cu atâta drag și nerăbdare — nici nu se vorbește.

Învățătorul chiar dacă a avut bunăvoință, nu a avut mijloace. Biblioteca — cum s'a mai arătat

în această gazetă — cuprinde cărți pe care nici el nu le înțelege; salariul îl are prea mic pentru a se abona la o revistă cu cuprins variat de îndrumare generală și nici nu prea are la ce; în schimb sunt abonați de multe ori «din oficiu» la cutare publicație, sau chiar ziar politic independent» ce apare în capitala județului condus de multe ori de un director ce n'a terminat nici clasele gimnaziale.

Și-apoi bietului învățător nici timpul nu-i mai dă răgaz pentru «desfășurarea propagandei culturale». E membru în prea multe consilii de administrație, la bancă, la cooperativă, e consilier comunal, alegerile sunt prea dese în țara noastră și trebuie să se în-grijească pentru propaganda electorală — căci cine știe, mâine poimăine, subrevizor, inspector școlar — sau mai știi, chiar de-puțat poate ajunge, dacă depune muncă, stăruință și capital în propagandă electorală.

Cât despre gezatori, conferințe populare nici vorbă. Mă gândesc în câte sate din România Mare se va face serbarea de fine de-an cu împărțirea premiilor, așa cum se facea odată? Unde se vor mai da coroane de flori și cărți premianților, și câte din cărțile căpătate la serbare vor fi rasfoite și păstrate mai târziu.

Dar la urma urmei ce ne mai trebuie serbări și conferințe populare? Se înființează posturi de radio, Satenii vor asculta și ei muzică tocmai din «Viana», vor asculta discursul domnilor conferențieri culturali, vor asculta muzică și jocuri ce ne vin din Africa și America, căci ale noastre prea rar se aud la radio, și mai ales vor asculta și ei săracii, *cota bursei*, ca să știe cum mai merge lăul nostru săracul, și cum să-și vândă și ei bucatele pentru a-și plăti dările.

«Marș minune și radio asta Doamne! Nici nu mai trebuie să pierzi atâta timp degeaba la școala primară, ca să înveți carte pentru a citi ziarele, sau o revistă, căci toate acestea și încă altele mult mai frumoase ni le spune «radu». Hârtje e la urechi și trosnește din când, în când, dar ce-are-aface. E greu până când te înveți. La abecedar cât timp pierzi ca să înveți cum se citește oi, ac, cuc?

Ferice de noi căci îl avem, Nu ne mai trebuie școala, abecedar, serbări, lautari mai ales. Și să poitească să ne mai înșele negustorii când jucem bucatele la târg!»

Mai sunt și alte cauze care ne țin tot în urmă, față de alte popoare — nu numai «intinericul în pătura de jos». Dar despre aceasta altădată.

Gh. Marinescu

plătite pentru onoarea națiunii». Cuvinte frumoase, care vor face deapănarea cinstei României. Take Ionescu s'a declarat tot așa de sigur de succesul final, ca și de lumina zilei.

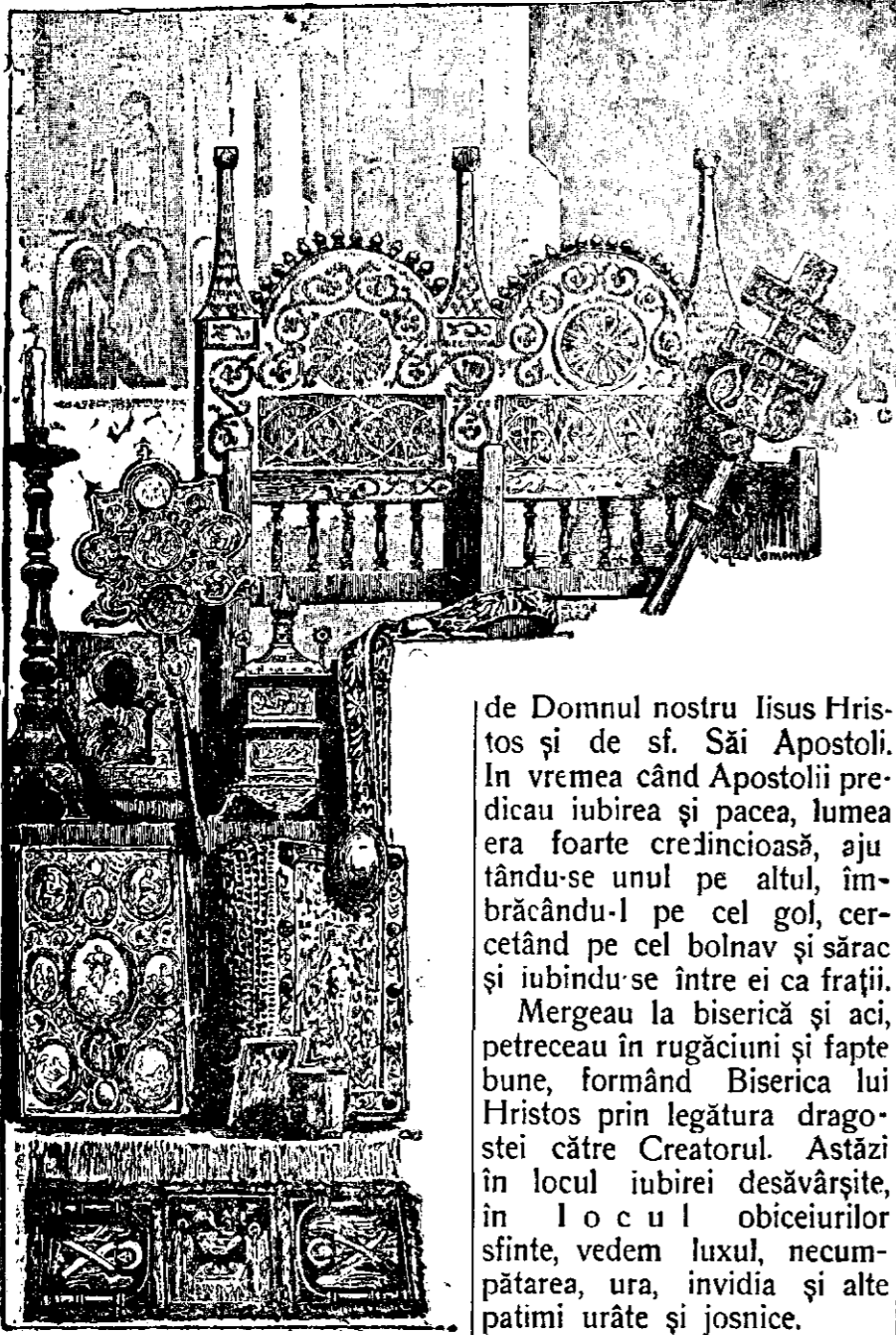
«Orice poate veni, — zicea el, afară de victoria Germanilor. Nici o tehnică, nici un număr, nici un geniu militar, n'ar putea reuși să zdrobească Libertatea popoarelor Europaei.

Suntem încredințați de victorie, primim toate durerile și toate suferințele, pentru că nouă ne este dat să scriem epopeia României».

Da, — frații noștri din Orient, care îndură greutăți cu noi și pentru noi, vor împărți într-o zi cu noi Victoria și succesul. Glorie soldaților Generalului Averescu! Ei sânt fauritorii României-Mari, ai Daciei Felix, ai României fericite și întregite.

Diac. V. Fussu

POGORAREA DUHULUI SFANT

După slăvirile învierii din morți a Mântuitorului, la 50 de zile, pe când ucenicii erau adunați, «fără de veste, s'a făcut sunet din cer, ca de un vânt ce vine cu vifor și a umplut toată casa unde se-adeau. Și li s'a arătat limbi împărțite ca de foc și a șezut pe fiecare din ei. Și s'au umplut toți de Duhul Sfânt și au început a vorbi într'alte limbi, precum le da lor Duhul (Fapt. Apost. II—1—4). Toată lumea creștină știe că sfinții apostoli erau simpli și neîn-vățați, aleși dintre pescari și oameni de rând și că prin pogorarea Duhului Sfânt s'au transformat cu totul. Ei care nu știau decât limba lor, acum când sfântul Duh se coboară peste ei, vorbesc într-o mulțime de limbi, căpătând cu totul o transformare sufletească plină de curaj și dragoste față de acel ce li fusese învățător și Dumnezeu.

Acum sf. Ap. Petru, plin de curaj pășește în fața mulțimii și printr-o predică plină de iubire și adevăr față de Acel, care cu câțiva timp în urmă sta răstignit pe Cruce, aduce la adevărata credință a creștinismului peste 3000 de persoane, iar mai târziu, tot prin tărnia cuvântului lui, convertește încă 4000 de persoane, împreună cu Corneliu centurionul roman, întocmind astfel cea dintâi comunitate creștină și punând bazele Bisericii lui Hristos.

Ceilalți apostoli și ei fără să le fie teamă de persecuțiuni și chiar de moartea cu care erau amenințați, zătrează pământul predicând adevărul evangheliei și anunțând popoarelor mântuirea adusă în lume prin întruparea Dumnezeului Om Iisus Hristos.

Prim pogorarea Duhului Sfânt asupra lor, Apostolii au căpătat nu numai darul de a vorbi în multe limbi și de a fi curajoși la predicarea cuvântului Evangheliei, dar, au fost înzestrați și cu puterea de a face minuni.

Așa, sf. Ap. Petru vindcă pe un olog, iar în Lida în numele lui Iisus Nazarineanul tămădui pe un slabănog care zăcea de 8 ani pe patul de suferință. În loppe înviază pe Tavita care murise de curând. Apoi mai târziu sf. Apostol Pavel înviază pe tânărul Eu tihie. Așa dar prin aceste fapte sf. apostoli au glorificat numele lui Dumnezeu, incredințând omenirea de puterea cea mare a evangheliei predicată de Ei.

Darurile sf. Duh sunt foarte prețioase pentru noi oamenii și am fi fericiți dacă prin sentimente nobile și sfinte, ne-am ridica la idealul vieții religioase, propovăduind în lume

de Domnul nostru Iisus Hristos și de sf. Săi Apostoli. În vremea când Apostolii predicau iubirea și pacea, lumea era foarte credincioasă, ajutându-se unul pe altul, îmbrăcându-l pe cel gol, cercetând pe cel bolnav și sărac și iubindu-se între ei ca frați.

Mergeau la biserică și aci, petreceau în rugăciuni și fapte bune, formând Biserica lui Hristos prin legătura dragostei către Creatorul. Astăzi în locul iubirii desăvârșite, în locul obiceiurilor sfinte, vedem luxul, necum-pătarea, ura, invidia și alte patimi urâte și josnice.

Astăzi, pe aproapele nostru în loc să-l iubim îl urâm și-l disprețuim, iar dacă îl vedem că se distinge în societate, prin pricepere și-a format un nume bun, căutăm să-l compromitem, făcând fel de fel de intrigi pe socoteala lui, împiedecându-l cu tot felul de născociri.

La Biserică nu mai mergem cu ani, fiindcă patimile și pornirile rele ne opresc. Iar cei ce merg, merg de formă și în loc să se roage lui Dumnezeu cu inimă și cu umilă lină se desfată pe socoteala celor ce fac așa, eșind din biserică tot răi, ba chiar mai păcătoși de cum au venit.

Tineretul primește o educație urâtă și dacă vine la Biserică vine să facă desordine. El vine aici ca la teatru, ca la un local de distracție, în loc să caute să și deștepte virtutea.

Trebuie să părăsim calea greșită pe care am apucat și să ne întoarcem pe calea cea bună, practicând virtutea, iubind pe aproapele nostru, ba chiar și pe vrăjmași și numai atunci vom fi împodobiți de darurile Sf. Duh, care s'au revărsat asupra Sf. Apostoli.

Să părăsim faptele cele rele, curățindu-ne inima plină de păcate, chemând asupra noastră pe sf. Duh, mângăietorul și Duhul adevărului, care ne întărește, curățând sufletul de păcate și îndreptându-ne pe calea mântuirii veșnice.

Amin.

Pr. Dem. Ilescu-Palanca

Rugăm să ni se trimită articole cât mai scurte.

Câteva zile prin BULGARIA

Deși latin în sânge, cu toate complexitatea sufletului acestei rase, în care triumfă personalitatea dărză și iubirea pământului în care te ai născut, s'a sbatut în mine, dorința să cunosc și altă lume, să văd și alte locuri și să mă împart cu tot ce am bun în mine și altui pământ, că și prin alte locuri cântă și plânge același vifor și râde în zări de argint același soare, tot atât de bun și mistovist cu toți.

O sete nepotolită de ducă, un imbold tiran de a cunoaște, că

«Limba noastră-i o comoară, Limba noastră i foc ce arde, Limba noastră-i numai cântec; Limba noastră i graiul pământului, Limba noastră-i frunză verde, Limba noastră i vechi izvoade, Limba noastră i aleasă, Limba noastră i limbă sfântă».

Vre-un motiv are limba noastră să nu fie vorbită de cei ce calcă pământul dintre Tisa, Nistru, Dunăre și Ceremuș? Nu. Pentru că strămoșii și părinții noștri au zidit cu sfințenie la temelii ei și ne-a fost moștenire printre celelalte comori ca: portul și credința...

S'a vorbit mult și s'a scris despre port, care astăzi este petițic de straiete „nemțești”. Și despre credință s'a scris și vorbit, care-i părăsita de mulți, ce-au luat alte căi rătăcite; dar s'a vorbit și despre limbă. Inșă nu strică cele câteva păreri ale mele, deoarece datorita de Român, mă face să scriu și mai ales cetind tălășul dintre P. C. Părintele Arh. I. Scriban și colegul Gr. Grigorovici-basarabeen. Pe părintele Scriban îl cunosc ca un părinte al acestui popor, prin faptele-i savârșite. Colegul Grigorovici, poate să fie mai în vârstă și nu îl cunosc, dar de-acum înainte poate că da. Să mă ierte P. C. Sa și colegul Basarabeen că m'amestec și eu ca mărul în ciorbă, căci de l' mărul, așa cum este el, da și el puștin gust mănăcării. Așa și cu mine.

Apoi, de l' iubite frate basarabeen, îmi pare rău că văd căi scoți cuțitul din teacă la Pă. Arhim. Scriban, dar știu una: «Cine scoate sabia, de sabie va muri!».

Eu, unul, nu vreau să ridic spada asupra capului d-tale, dar vreau să arăt și eu câte ceva din ce am văzut și auzit prin locurile umblate și să arăt sufletul Basarabenilor. Aici, în Mehedinți, unde se vorbește poate cea mai curată românească, văd soldați basarabeeni, cari, în tren, cântă cântecule rusești și se supără foc, dacă cauzi să-le arăți că mai bine le-ar sta dacă ar zice românească, pe cari alți străini cu drag vor s'o învețe. Mulți din ei ordonanțe — când se întâlnesc vorbesc și cântă spurcata limbă muscălească, pe care bătrânii basarabeeni o urau: „muscălește—oiu învâța, limba când mi-o vor tăia». Dece vorbesc și cântă rusește? Nu știu românește? Nu știu, dar e la mijloc încăpățănarea.

Ți-aduci aminte de l' Grigorovici, cât de apăsător era bietul Român de către: Rus, Ungur, Austriac etc., de nici rugăciunea nu era slobod s'o spună în limba strămoșească? Ți-aduci aminte, frate coleg, cât de asupriți erau Ardeleții și câtă luptă au dus ei pentru a și păstra comorile sufletesti, primite ca moștenire de la strămoși? Ți-amintești de martirii neamului nostru câte-au îndurat? Eu eram mic și auzeam des vorbindu-se de Siberia. Explicați mi și mie! Românii au avut de-aface cu acest pământ blestemat de Dumnezeu? Ei, frate, frate! Noi am uitat totul căci suntem din firea noastră răbdători și iertători, dar vecinii noștri au fost câini, dar din cei răi. Spună frații din Banatul sârbesc! Și noi nu avem drept să ne supărăm că ne uria la ureche: ruseasca, ungureasca,

sau mai știu eu ce limba străină? Să nu ne supărăm că dușmanii noștri în societăți, cu minciuni și bănet vor pieirea țării, mai ales aci în Basarabia, unde comunismul se ivește, pe zi ce trece? N'are dreptul părintele Scriban să strige hoții și să se supere? Păcat că nu sunt mulți Scribani de acestia supărăcioși!

Oare, n'avam dreptul să ne supărăm pe hamalul din gară, pe incasatoarea din tramvaiu, pe soldatul din tren, că vorbesc rusește? Ba ar trebui tratați în alt mod, ca să vadă și ei cum au trăit ai noștri sub jugul atator păgâni. Ba sub Turci, Un guri, ba sub Ruși. Ce, să nu ne supărăm că pe țarinile semănate cu mult sânge de strămoși și acum în urmă cu sângele a opt sute de mii, se vorbește limbă străină, când, cei de peste hotare se zbat ca apa la mal, a supriși și ticșiiși cu porunci drastice, pentru a și părăsi limba portul și credința?

Dar nu ne supărăm frate pe neaoșii Ruși, aduși din fundul Rusiei, aci, când cu colarizarea, sau pe Sași, sau mai știu eu pe cine.

Noi ne supărăm pe ai noștri, căci îi vedem cu durere poștinunțând în limbă străină. Dar, la urma urmei, ar trebui să ne supărăm și pe cei străini, deoarece acum sunt cetățeni români și au și ei datorii și drepturi ca și ale noastre.

Domnule Grigorovici, citește din editura Casa Școalelor: «Poezii» de Al. Mateevici. Vă rog răstoiți și urmăriți încă o dată filă cu filă istoria patriei!

noastre și veți vedea trecutul viforos al acestui neam, usit să'ndure multe chinuri și multă jale! Frate coleg, «Pădurea Spânzuraților» de Rebreanu, și să nu uit «Piatra credinței» de C. Brediceanu. Și schița «Steagul» de S. U. Soricu pe care o vei găsi în bătrâna «Transilvania»! Inșă «Astra» ne este cea mai dreptă mărturie a noastră, care s'a zbatut ca „puil în ghia rele uluiului» tot pentru limba și credința strămoșească. Să mă ierți c'am înșirat acestea toate, nu ca să viu în ajutorul Pă. Arh. Scriban, — care știe mai multe ca mine, — dar parca mă simt și eu măhnit de cele ce se întâmplă în țara noastră.

N'am scris acestea toate din simpatia ce-o păstrez păstorului nostru de la «Cultura Poporului», ci pe motivul, că văd că lei a-părarea acolo unde nu trebuie și mai ales se vede treaba, că țiii mult la hamalii și incasatoarea din tramvaiu pe care Pă. Arhimandrit I-a certat și le-a spus că: «Aici e pământ românesc, deci vorbiți românește!».

Sunt trist văzând că nu te asociez cu Sf. Sa, pentru a îndrepta acest rău!

Mai avem de scris mai mult, înșă cu altă ocazie. Astăzi, mă mărginesc numai la atăta și rog pe Bunul Dumnezeu, să îndrepte toate spre bine, ca să trăim mai frățește mai ales acum, când suntem liberi, dar săracia este și ale noastre.

Domnule Grigorovici, citește din editura Casa Școalelor: «Poezii» de Al. Mateevici. Vă rog răstoiți și urmăriți încă o dată filă cu filă istoria patriei!

Iosif N. Dumitrescu-Bistrița.

Datina

Tu ești din veacuri plămădită
Din sângele vitejilor străbuni,
Credința sfântă și iubită
In strana vremii tu răsuni.

Din cronici te cunoaștem bine
Crescută prin polen de floare,
Tu datină ne chemi la tine
Și ne cinstești cu flacăra din soare.

Iar ghloaga, sulita și scutul,
Stau prinse în colbul de pe zale
Și se 'nrudesc deacum cu lutul,
Purtând în semn troifele din cale

Voievozi cu pletele de grâu,
Sunt umbre vechi de mânăstire
...Din paloșul ce-adoarme 'n brâu
Lucesc... cădelniți cu safire.

Domnițe și coconți se strâng
La șezători și tors de lână
Pe un ceslov bătrânii plâng
In dolna serii de la slână.

Iar noi, ce am scoborât din el
Plăpânzi ca floarea de bujor,
Să înșirăm, basme cu smei
Și nunți de mândre cu fecior.

I. Constantinescu — Stejar

Iubirii

Progresăm din oră 'n oră —
C'o iuteală ne 'ntrecută;
Căci, din mută,
S'a făcut, și ea, sonoră...

Confratelui Nigrim

...Neplăceri avea-voiu și postume:
Epitaful meu — al lui Cridim —
O să mi-l confunde multă lume
Cu al lui — Nigrim...
Cridim.

fiordurilor Norvegiei, doresc din inimă munții Elveției. Mă chiamă Spania și mă momește tehnica germană, așa cum le-am învățat după carte. Și cu cât mi le-a înfrumusețat mai mult mintea, cu atât mai mare mi-e cliinul de a nu le fi văzut vreodată!

Dar e destul să vrei — și să vrei cu tărie ceva — ca să 'n creapă să și se împlinescă.

Un obiect al acestui sbucium de a cunoaște, a fost, mai dela început, în ceiaze privește cam mi-au sbuciumat copilăria și mi-au înduioșat tinerețea, tot mai slabă fiindu-mi nădejdea, că voi putea răspunde vreodată, așa cum aș fi vrut, nebulnelor strigate din mine.

Strălucește în mintea mea azi, frumusețea Coastei de Argint, marea și pământul atât de bine-cuvântat de Dumnezeu, al Italiei, răpește săibatecul îndulcit al viliație și de o literatură proprie. Și a venit vremea să cunosc o altă ramură a acestui trunchiu: Poporul Bulgar.

Pentru o mare parte din lumea românească, vecinul dela Dunăre a rămas necunoscut.

Deaceia, când bunul meu amic Simcea mi-a propus să însoțesc în Bulgaria soc. «Abondența» iam primit vestea cu multă plăcere. Și, când s'au alăturat acesteia și amabilitatea inimosului om și insulșelului de bine pentru poporul românesc, d. Gr. Trancu-Iași, fost ministru al Muncii, și gentilețea nemăsurată a neobositului președinte al «Abondenței», d. G. Sorescu, a fost dejun și am primit să-i urmez în Bulgaria.

Așa s'a făcut, că din alesele mele dorințe de a rătăci în lume, s'o cunosc, una a început să se înlătuască.

Contrabandiștii

de D. I. Dogaru

Când mai erau două ceasuri până la crăpatul zorilor, nenea Vasile Movilă sărise ca fript din așternut. Prin somn auzise bătăitul gândului care-i cernea dram cu dram grija hotărârii ce și luase: Pleca la Sulina după marfă. De ce se ducea la Sulina și nu la Chilia Nouă, sau la Galați? Răspunsul acesta și l-ar da chiar și un copil de pe la noi: Pentru că Sulina-i «porto-franc» și așa, cu puțină lereală, poți scoate marfă mai eficientă, fără a mai plăti taxele impuse prin legile și taxele vamale. Desigur, lucrul acesta e cu oarecare greutate; dar dacă te pui bine cu santinelele, mai arunci și ei colo câte un bacșiș, treaba se face de minune și nu te prea costă mult. Mai toți oamenii de prin prejur, fac în chipul acesta. Când au de făcut târguie, de o pildă: zahăr, cafea, orez, untdelemn, stofe pentru haine, americi, pânză, se sue în barcă și peste două zile se întorc încărcăți cu de toate. Bine înțeles că s'at a t u l păgubește ceva, dar cine nu caută să trăiască bine chiar de pe spinarea stă-tului?

Nenea Vasile Movilă rumega în gând această cugetare. Cocoșii cântau alară apropierea zorilor care rumeneau marginea cerului, chenăruții de o geană subțire de noiri.

Lângă port era casa lui Ivan Popov, un lipovean îndeminatec la strecurarea mărfurilor de contrabandă. Nenea Vasile avea vorbă cu lipoveanul să meargă el cu barca să-i aducă marfa de la Sulina.

Găsi pe lipovean la bărci, așezându-i vasele și pânzele noi puse pe catarguri.

— Dobre utru¹⁾, Vania!
— Dobre zdarovea²⁾, îi răspunse lipoveanul tot pe limba lui.

— Ei, ce zici, avem vânt Vaniușă?
— Avem puțin, dar am luat amândouă pânzele, așa că, oricum, tot prindem...

Se suiră în barcă, care deslegată porni ușor după curentul apei. Lui nenea Vasile i se bătea ochiul stâng. — «Ce-o mai fi» se gândi el. Iși făcu cruce murmurând: — «Cu D-zeu înaintea»...

Vania desfășură pânzele ce se umflară molatec la adierea unui vântișor răcoros.

Drumul dură o bucată bună. Pe la toacă ajunseră la Sulina. Au legat barca de parăma unui vapor ancorat și porniră în oraș să se înțeleagă cu negustorii din preț asupra mărfii.

Rămăneau noaptea în oraș, ca a doua zi să încarce barca și tot pe înopțate să iasă din Sulina.

Au adus lăzi cu zahăr, două tinichele cu untdelemn de masline, suluri de postav bun, topuri de americi și mărunișuri cari se cer la o prăvălie.

Am uitat să vă spun că nenea Vasile Movilă ține prăvălie cu de toate și vinde cel mai convenabil dintre toți negustorii de la noi. Ii și dă mâna omului, să vândă cu preț mai scăzut decât ceilalți, cari nu prea au puțința să se procopsească în leul său. De acela îl cam pizmuiuau negustorii și i-o prooroceau mereu:

— Lasă că odată o dă el de

— Uff! răsulă ușurat Vania Lipoveanul, care nu pierduse nimic.

— Oii! șueră stârșit nenea Vasile, care își lăsase în apă o avere băgată în marfă.

Când se allă despre această păjanie, negustorii ceilalți zămbiră cu răutate, mângăindu-l cu iafărnice:

— De... așa se întâmplă! Urciorul nu merge de multe ori la apă, că ori se sparge, ori se crapă...

1) Bună dimineața.
2) Sănătate bună.

dracu! Urciorul nu merge de multe ori la apă...

Și, se vede că așa a fost să se adeverească și de data asta înțelepciunea unei zicale bătrânești.

Cam pe când începuseră să se aprindă luminile, oamenii noștri își găteau barca de plecare.

Soldatul din port, vechiu cunoscut al lui nenea Vasile, le dădu drumul și omul nostru recunoscător îi dădu bacșiș un pol de parale. Când să pornească sentinela le spus:

— Feriți-vă să nu vă miroase copoii de la vamă!

Barca era zdăvăn încărcată. Ieșind din Sulina, o luară pe coasta Mării până la mila 2 unde se făcea o gârlă pe unde intrau în baltă. Trăgeau amândoi la vâsle, cu putere. Le era greu până intrau în baltă. De aici stufărișul le era bun ocrotitor.

— Bre Vasile, mi se pare că ne-am mirosit urma. Văd în urma noastră innegrind o barcă. Să nu fie cineva de la vamă.

Se puseră amândoi să tragă cu voinicie la vâsle. În adevăr, era o barcă cu motor care-i luase din urmă. Acum înaintau și mai greu, căci curentul apei le era împotriva. La pichetul de grăniceri coborâră doi vameși și luând cu ei patru grăniceri porniră la fuga pe marginea gârlei.

— Ce facem Vania? Ne-au prins copoii! În blocul, dacă ne găsec cu marfa asta în barcă. Luăm amendă — nu puțin de două sute de mii de lei, și închisoare, iar, vreo doi trei ani...
— Să aruncăm ceva marfă ca să mai ușurăm barca.

Câteva lăzi cu zahăr rămăseră să se topească în fundul apei. Apoi tinichelele cu unt delemn de masline.

Nenea Vasile oftă secetos, plin de nădu. Vedeu cum i se ducea la fund marfa și cu ea banii băgați în ea. Sentinelele cu puștile în mâini alergau gălăind. Sulurile de stofă plutiră pe fața apei, împreună cu americi și pânza.

— Bade Vasile, să nu ne aile, acum cine suntem. Dacă lăsăm barca ne descoperă după numărul «rotului». Iși îndoiră puterile și se depărtară în stuărișul des al bălții. Urmăritorii dăcă văzură că s'au aruncat sulurile, nu mai continuară goana. Se mulțumiră cu prada fără a mai face victime...

Târziu când se aflau în inima bălții de ghiol, le căzură vasele din mâinile moleșite de obo-seală.

— Uff! răsulă ușurat Vania Lipoveanul, care nu pierduse nimic.

— Oii! șueră stârșit nenea Vasile, care își lăsase în apă o avere băgată în marfă.

Când se allă despre această păjanie, negustorii ceilalți zămbiră cu răutate, mângăindu-l cu iafărnice:

— De... așa se întâmplă! Urciorul nu merge de multe ori la apă, că ori se sparge, ori se crapă...

1) Bună dimineața.
2) Sănătate bună.

PAGINA SĂTEANULUI

Animale insectivore

Cunoaștem cu toții obiceiul copiilor de la țară cari în timpul verii printr-ate jocuri, îl mai au și pe acela de a strica cuiburile păsărilor mâncând ouăle, sau numai spărgându-le.

Nici părinții acestora, cari la rândul lor au făcut aceleași isprăvi și nici persoanele mai luminate din comună, nu caută ca prin diferite conferințe s'au slătuiri făcute în fața sâtenilor să arate acestora că păsările cari înveslesc câmpiile, livezile și pădurile încă din zorii zilei, și chiar alte animale urâte la vedere pe cari le întâlnim prin ogoare, nu sunt decât cele mai binefăcătoare pentru tot felul de culturi, deoarece hrana lor și a puilor, este formată numai din viermi, fluturi și chiar insecte distrugătoare ogoarelor, pe cari omul le cultivă cu multă trudă pentru el și familia sa, din care cauză, în știință toate aceste insecte stricătoare sunt numite fitofage.

Pentru ușurarea studiului, animalele insectivore au fost împărțite în: Mamifere, Păsări, Reptile, Braticieni și Insecte.

a. Mamiferile mănâncătoare a diferite lavre și insecte sunt: Liliacul, ariciul și cârțița, pe cât de urâte la vedere, pe atât de folositoare culturilor.

Spintecând pânțele unei cârțițe îl vom găsi umplut cu diferite larve și se spune că o cârțiță mănâncă într-o singură zi atâtea larve, cât jumătate din greutatea ei, ceea ce ar face, că un om nu poate să distrugă în mod sigur și regulat, această cantitate de larve și răme, plus că ar costa foarte mult.

b. Păsările dau contribuția cea mai mare agriculturii, prin aceea că atât pînții cât și puilii, se hrănesc cu fluturi, viermișori și diferite insecte pe care dacă i ar lăsa, s'ar înmulți așa de mult încât chiar în primul an, n'ar mai exista vegetație. Dintre păsări, cele mai lăcomne de insecte sunt: cucul, care se hrănește numai cu omizi păroase.

D-l Dobre Rădulescu arată că făcând o disecție în pipota unui cuc, a găsit o câpșușă numai cu peri de al omizilor, pe cari nu le mănâncă alte păsări. A această experiență și altele care urmează, făcute în fața sâtenilor valorează foarte mult.

Vrăbiile se hrănesc cu viermi și insecte, iar nu numai cu grăunțe.

D-l D. G. Vasiliu, Agronom, arată că în jurul unui cuib de vrăbie a găsit resturi dela 700 de cărbuși.

D-l Profesor N. Leon în comunicarea ce a făcut Academiei Române, sub titlul, «Insectele vătămătoare culturilor», arată că ciocănitorele, pieptănușul, privighetoarea, mierțile și cioricile, sunt tot atât de folositoare culturilor de cereale, livezilor și pădurilor, deoarece hrana acestora este formată numai din viermișori și diferite insecte.

Bușnițele distrug de asemenea un număr mare de animale mici și a puilor, este formată numai din viermi, fluturi și chiar insecte distrugătoare ogoarelor, pe cari omul le cultivă cu multă trudă pentru el și familia sa, din care cauză, în știință toate aceste insecte stricătoare sunt numite fitofage.

Pentru ușurarea studiului, animalele insectivore au fost împărțite în: Mamifere, Păsări, Reptile, Braticieni și Insecte.

a. Mamiferile mănâncătoare a diferite lavre și insecte sunt: Liliacul, ariciul și cârțița, pe cât de urâte la vedere, pe atât de folositoare culturilor.

Spintecând pânțele unei cârțițe îl vom găsi umplut cu diferite larve și se spune că o cârțiță mănâncă într-o singură zi atâtea larve, cât jumătate din greutatea ei, ceea ce ar face, că un om nu poate să distrugă în mod sigur și regulat, această cantitate de larve și răme, plus că ar costa foarte mult.

b. Păsările dau contribuția cea mai mare agriculturii, prin aceea că atât pînții cât și puilii, se hrănesc cu fluturi, viermișori și diferite insecte pe care dacă i ar lăsa, s'ar înmulți așa de mult încât chiar în primul an, n'ar mai exista vegetație. Dintre păsări, cele mai lăcomne de insecte sunt: cucul, care se hrănește numai cu omizi păroase.

D-l Dobre Rădulescu arată că făcând o disecție în pipota unui cuc, a găsit o câpșușă numai cu peri de al omizilor, pe cari nu le mănâncă alte păsări. A această experiență și altele care urmează, făcute în fața sâtenilor valorează foarte mult.

Alțițe și Bibiluri

Salonul oficial, Arhitectură, Artă Decorativă.

În noul său local, Școala de Arhitectură din stada Enei și-a inaugurat, sub auspiciile juriului, compus din arhitectul Petre Antonescu, State Ciortan și Iotzu Constantin arhitecți, Corneliu Medrea sculptor, Gh. Pătrașcu și Al. Steriade pictor, una din cele mai interesante expoziții, cu care se poate mândri țara noastră și pe care vizitând o acum când m'am întors din Italia, cuibul artelor, am rămas încântată.

Arhitectura, e înfățișată aici prin D-nii: Antonescu, Petre, Bălculescu, Becu, Berechet, Călinescu, Canănu Canella, Ciortan, Iorgu și State, cei doi Creangă și Lucia Creangă, Cretzoiu, Cristinel, Doicescu, Hempel, Iotzu, Lupu, Mandi, Muculescu, Nădeje, Nămescu, Iulian și Constantin, Niculescu, Niga Ioan, și Tiberiu, Copeș, Popescu Ilie și Marin, Smigheleschi, Soculescu, Teodoru, Teodosiu, Traianescu, Udriou, Zarilopol.

Cine știa că avem atâția arhitecți capabili de stiluri noi și

de a înălți bazilici ca la Roma și palate zgârie nori ca la New-York.

Bani să fie, că totul va răsări în țara asta ca prin minune.

În școala superioară de arhitectură s'au prezentat: Bordenache, Henrieta Delavrancea, Giurgea, Ionescu Grigore și Octav și Petre, Marinescu, Miculescu Nahmanzon Iulian.

Arta decorativă era reprezentată frumos cu lucruri din atelierul școlii de ceramică, țesături, păpuși, scoarțe, vase, balciuri, aquarele, proiecte diferite, frescuri, stole de mobilă etc.

Doamnele Șoarec Maria, Vasiliu Aurelia, se pot mândri că, cu arta lor, au reușit să întreaacă pe bucuria noastră.

Reproduceri din minunata expoziție sunt multe în catalog: Institutul Academic din Roma (Petre Antonescu) Palatul Ligii culturale (Traianescu) Palatul soc. de Asigurare. Premiul I-u acordat celor trei Creangă: Lucia, Horea, Ioan. Palatul Jandarm-

riei, (Ion Mandi) Halele Centrale din Ploiești (Toma Socolescu), Castelul de vânătoare (G. Lupu) Banca Comercială din Craiova (Iotzu) Palatul Regal (N. Nenculescu) Palatul Vămii cu scara lui (Ciortan State) Palatul Cultural din Dobrogea (George Cristinel, — Berechet și Ilie Popescu au reușit a scoate la iveală un stil național splendid.

Reproduce mai sunt și vase, chilimuri, vitrouri, covoare, executate cu mâini de femei, cari nu se gândesc nici la oja pentru unghii, nici la cosmeticiuri pentru a-și boi fața și a se prezenta la concursul de frumusețe.

Acestea sunt: Elena Barbu, Maria Șoarec, Aurelia Gheță, Lucia Beller, Merica Râmnicăanu, Constanța Petrescu, Iac onoare cu arta lor femeilor române, ele sunt modele bune de imitat spre stărpirea țesutului pe stradă al fetelor fără căpătâi.

Smar

O descoperire adevărată

Este plină de adevăr arătarea d-lui Trancu-Iași, într'un frumos articol din Universal (30 Aprilie a. c.), cu titlul «Sărăcie pe roate». Domnia sa scrie, între altele, de setea celor muși din ziua de azi, în orașele noastre și foarte mult în București, de a alerga în goană cu automobilul. Pentru ce? Pentru a fi mai luți la treabă? Pentru a face lucru mai iute în vreme outăni? Pentru setea de vrednică hărnicie, ca să nu perzi vremea?

O, nu! dacă ar fi așa, ar fi de laudă. Dar cei mai mulți care alergă, doar nu alergă pentru lucruri serioase. Oamenii se grăbesc, dar nu la treaba. Alergă iute-iute, ca să ajungă la clubul unde cască gura 3-4 ceasuri și mai mult!

Altul dă goana ca să ajungă cu 23 minute mai curând la «Curș», unde apoi zace jumătate de zi. Dovadă că omului îi era scumpă vremea! Altul, de asemenea, dă peste om, ca să fie la țanc la cheful care ține până la ziua.

Iată pentru ce se grăbesc oamenii. Setoși, pe care nu grija trebi îi mănâncă, ci polta cumplită de a nu li se răpi o clipă din zăcerea cu ceasuri la chiol-

hanuri, cărați apoi de acolo în părerea de rău că noaptea a fost prea scurtă. Deci goana cu automobilul este pentru foarte mulți o nouă înfățișare a vieții pusti pe care o duc, cu pagu-bă pentru ei și pentru obște.

Căci de rodit nu rodesc nimic, dar strică obștii prin pilda cea-

A. S.

Mă duc...

Mă duc să mi prlmenesc Plămânil — Plămânil amândoi — Cu arome de țresc Și cu parfum de țol Departe — sus : în vârful stânil...

Mă duc să beau Licoare stântă de cristal Și lapte cald — Din amfore, nu din pocal...

Mă duc să iau În trup — un val : Impetuos — de sănătate, Înălțător — de bunătațe...

Mă duc să mi scald Flința toată-a mea : Și suflet, ca și tină — Sub cer de peruzea — În băi de aer, de lumină...

Mă duc să dorm — Alături cu clobanii — Pe patul primăverii, Sub cortu — enorm Al stelelor — în vraja mângâerii...

Mă duc să mi prlmenesc plămânil Departe — sus : în vârful stânil...

Cridim

Mi-e dor...

Mi-e dor de amurguri fermecate, De lanuri verzi ca de mohor, De acele clipe neuitate, Mi-e dor.

Mi-e dor de câmp cu romanițe, De farmec dulce de ogor, De cârd de oi cu păstorițe — Mi-e dor!

multora, necunoscut, până azi. Găsim că e nedrept să uităm că lângă noi trăiește un popor sărac, dar muncitor și nu rareori m'am găsit foarte încurcat gândind la el, fiindcă nu știam dacă noi trebuie să-l vedem bine sau nu. Adevărat e că războiul din urmă ne-a făcut cunoscut poporul bulgar, nu prea în roz. Ce mi-au povestit prizonierii români din Bulgaria, mi-a ridicat părul în cap măciuca și multă vreme am crezut că nu voiu putea să-l văd decât așa cum mi s'a descris de acei care au suferit în mijlocul lor. Dar m'am gândit că războiul cu toate cruzimile lui nu poate niciodată să înfrățesc două popoare care au pornit să se ciocnească. Și-atunci mi-am zis : cei cari-și disputa ceva cu armele sunt dușmani. Cum o să se poată iubi ?

A trecut însă, războiul. Ceea ce se disputa, s'a curerit și s'a conștințit prin tratate și prin voia lui Dumnezeu. Am avut în războiul cel mare mulți inamici : Ar urma să ne certăm și să ne urmărind la el, fiindcă nu știam dacă noi trebuie să-l vedem bine sau nu. Adevărat e că războiul din urmă ne-a făcut cunoscut poporul bulgar, nu prea în roz. Ce mi-au povestit prizonierii români din Bulgaria, mi-a ridicat părul în cap măciuca și multă vreme am crezut că nu voiu putea să-l văd decât așa cum mi s'a descris de acei care au suferit în mijlocul lor. Dar m'am gândit că războiul cu toate cruzimile lui nu poate niciodată să înfrățesc două popoare care au pornit să se ciocnească. Și-atunci mi-am zis : cei cari-și disputa ceva cu armele sunt dușmani. Cum o să se poată iubi ?

Emilia Popescu

Din Rusia Sovietică

În Armata Rusiei Sovietice nu poate fi vorba de disciplină.

Așa gazeta, «Krasnoe Znameno» arată că Marinarii bolșevici chiar în timpul exercițiilor răspund obraznic comandanților și nu mai au nici o autoritate asupra lor.

Pentru fiecare ordin se naște o tocmeală între superior și inferior. Marinarii bolșevici ajung să injure în față pe comandanții lor!

Afară de acestea, frândăvia le întrece pe toate. Soldații și comandanții, nici unul nu vrea să iasă la instrucție, ci

fiecare are dorința să facă pe scriitorul la cancelarie.

La aviație se săvârșesc furturi foarte mari.

Alcoolul face mare prăpăd între ei. Din cauza aceasta foarte adeseori sânt bătăi și certuri între comandanți și soldați.

Chiar gazetele bolșevicilor publică articole despre starea aceasta de desordine, și se constată cu disperare că lucrurile nu se pot îndrepta sub nici un motiv.

V. F.

Rugăm stăruitor plății abonamentului

Durerea de cap

Ea poate fi generală, sau localizată la o anumită regiune a craniului, violentă ori ușoară.

Durerea de cap poate fi continuă, nocturnă, periodică etc. O întâlnim la un mare număr de boli. Bunăoară poate să fie dată de o leziune organică a capului ca, reumatismul pielii capului, ce se întâlnește la persoanele cari expun capul mult timp la frig, aci durerea e superficială generală și se mărește prin proaspețe. În cefalalgia (durerea de cap) de natură sifilitică durerea e mai intensă atingând maximum noaptea.

În a 2-a grupă, vin durerile date de centrul nervos, așa în ramolismul creierului, durerea se prelungește în timp de mai mulți ani până la dezorganizarea

completă a părții bolnave. În tumorile creierului durerea e urmată de paralizie.

Maladiile febrile cu paludism, febra tifoidă etc., dau de asemenea dureri de cap.

Cefalalgia se mai întâlnește la constipații, dispeptici, la purtătorii de viermi intestinali.

Durerile capului sunt frecvente la nemici și cloranemici, în intoxicări cu tutun, alcool, plumb și iod, la menopauză de asemenea se întâlnesc destul de frecvent.

În histerie și epilepsie e foarte frecventă guta, reumatismul și sifilisul, care determină dureri de cap foarte vii.

Tratamentul cefalalgiei este în legătură cu cauza ce o produce. Medic Locot. Mihail C. Banu

O constatare tristă

În a doua jumătate a lunii trecute, nevoile mi-au purtat pașii într-o mahala din preajma cimitirului Belu.

Inceputul serii de primăvară, după o zi de muncă încordată, cu vântuleț ușor, mă impresionă adânc, cu atât mai mult cu cât dincolo de luminile ce începură să se aprindă, un clopot suna a jale deasupra capelei cimitirului.

Și când ultimile lui ecouri se pierdeau în aer, deodată acordurile unor vioiri m'au deșteptat din melancolia în care mă aruncase sunetul a-aramei.

Mă aflam în preajma unui local, unde trăiesc oamenii pierduți, și unde la templul destrăbălării, jlesc femei pline de patimi.

Print'un afiș cu litere mari și scrise în culori vii, «publicul» era invitat să ia parte la o reprezentație familiară jucându-se frumoasa comedie: «Sf. Petru, Țiganul și Musca Columbacă».

Am rămas trăsnit în fața acestui anuș și îndemnat de un sentiment pe care nu l pot mărturisii, am intrat și am văzut «frumoasa Comedie».

Să nu mă întrebați nici despre subiect și nici despre «arta» pe cari o puneau «actorii» în jocul lor. Ceiace trebuie să vă spun e, că am văzut în seara aceia, cel mai oribil spectacol pe care nu-mai mintea drăcească a omului l a putut scormi.

Este o mare rușine, nu numai pentru cel care a scris o

asemenea revistă, sau a acestora cari au jucat, sau a antrenorului teatrului, dar este o condamnare de neiertat pentru autoritățile cari lasă liberă o asemenea profanare adusă sublimei și măreții noastre credințe, care în secolele trecute a dat atâția martiri.

Dar mai este ceva. Oare acei cari iau parte la asemenea producții, nu se nasc în ei momente de revoltă, în fața unor scene care coboară ființa omului în rândurile animalelor ?

E o înrebare care ar putea da multe răspunsuri, și ar ridica vâul unei situațiuni, care ascunde sub faldurile sale trandafirii, obiceiuri cari ne reamintesc tablouri din decadența Romei.

Gazetele au anunțat lumile trecute, că a luat ființă o direcțiune de «Cultură a Poporului», unde statul a vărsat o sută de milioane, și unde am văzut că au fost angajați o mulțime de scriitori, ale producțiunii morale.

Eu semnalez însă în aceste cuvinte, «cultura» ce se face poporului din mahalaua Belului, și cred că nu ar fi rău, dacă s'ar abate și prin aceste meleguri solii direcțiunii, cari ar avea mult de lucru, căci trebuie să se știe de toată lumea că în această parte din cetatea evlaviosului Bucur, se află vre-o 7-8 asemenea «teatre familiare» cari e ușor de bănuit, cătă otravă varsă în sufletele locuitorilor.

Gh. Moraru

În felul lui... SERAFIM IONESCU

Corcoduș cel Voinicos

Către seară, Vine iară Ca un fulger Ca o pară... Pe dușmani să mi i prefacă Doar piftii și papară... Corcoduș, se 'nvesel Măre, măre! ce-mi grăi ? Urechile-mi ce-auzi ? Tot prostii și nerozii ! Și-apoi iară Se sculară Să scoată din bulătau Tot ce i bun și tot ce-i rău Și a 'ncălecat p'un cal Poreclitul Ducpal Și a mers măre! așa nu (va urma).

Celui care nu semnează piesa «FUIOR» «Plictisitor Voevod» (Piesă în atâtea Icoane câte sunt până la + sau - infini!...)

Plict. V. Sfatul tău e genial Hei! ortaci, dați-mi un cal Să mă țip în cer la Lună Să-i strig : Doamnă ! Ești nebună. Ce-mi înșiri că ești regină când ești coșcoaga o stea... (invitată la curtea lui Galben împărat)

Ismenita Ah ! Mărite Craiu ! se poate să te avânti până la ea ? Cum ai să te sui pe școala cerului... Ce frică am... (surzând verde, punându i drept omagiu, pe-o perniță, un pinten și-un cot)

C'un aeroplan, Madam ! (Corțina se lasă — de sus în jos — sau de la mijloc se trage înspre dreapta și stânga — cu băgare de seamă și încet)...

(Spectatorii, es din sală pe rând). Sache Tirpiti

Alt glas pentru coana Alistar

Poșta Redacției

DIN ZIARE

Ziarele când duc o luptă, de obicei nu vor să tipărească răsunările provinciale ce li se dau. Uneori chiar împotriva oricărei dreptăți, pentru că cel lovit trebuie să aibă totdeauna dreptul de a spune ce crede pentru sine. Este vestită în privința aceasta o ceartă care a fost înaintea de război între d. C. Stere și scriitorul Radu D. Rosetti. Acesta năpădindu-l pe celălalt, a putut câștiga dreptul de a se tipări răspunsul la care avea dreptul în revista *Viața Românească*.

Tot așa, Prea Sf. Sa Episcopul *Varșon* dela Hotin de loc nu și-a putut tipări răspunsul său în ziarul *Universal*, unde era lovit pentru neînțelegerea în care se află cu fostul director al seminarului dela Edineț.

Noi nu suntem de această părere. Cel despre care e vorba trebuie să aibă toată largimea de a spune ce crede în spărarea sa. De aceea noi cu grabă dăm loc la ce ni se trimete, în ches-

tiunea coanei Alistar. Încă și peste această îndoaială, anume că tipărim și dela persoane care nu sunt ele cele lovite.

Rândul trecut, am tipărit o împotrivire din partea d-lui *Trivăț* *Grigorievici* din Soroca. De data aceasta avem pe alta, a unei foaste școlărițe la Eparhia. Deși am putea să n-o tipărim, nouă însă materialul acesta ne slujește de minune, fiindcă dovada pentru ce spunem noi. Oamenii au atât de puțină dreptate, încât cum deschid gura li prinză, Deci nu numai din vreun simț strivitor de dreptate și datoric, ci chiar cu plăcere noi tipărim astfel de împotriviri, fiindcă prin ele se dovedesc toate spusele noastre. Tot așa, în nr. viitor vom tipări o împotrivire a doamnei Alistar înseși.

Slobod l loc larg pentru toate acestea! fiindcă «gura păcătoșului adevăr grăiește» și tocmai din cuvintele lui se va osândi. De aceea să trecem acum să vedem ce ne scrie foasta școlăriță.

Ce să mă mai mir de o coacăna?

Când i-am spus cum stau lucrurile după morala creștină, habar n'avea, și mi-a spus că spusele mele sunt catolicism și monahism.

Bieții oameni n'au lucrurile limpezile dela mână până la gură. Ce să judece ei în materie de creștinism adevărat! Stau oamenii în paraculșul școlăriei, au făcut crucea mare, au cântat frumos și cu toții la un loc, cum se cântă plăcut în Basarabia; dar, ca și cum de aici n'ar urma nimic mai încoace, aceiași oameni se avântă în săltările balului; li farmecă tulburile largi ale gării dinii și zic că aștea sunt lucrurile care de minune pot sta în aceeași casă a sufletului omeneșc. Este imprecizia rusească în Basarabia și care pune în acel suflet și pe Dumnezeu și pe Dracu.

La Evanghelie însă se spune că nu se poate sluji lui Dumnezeu și lui Mamona. Totuși, după capul lui Popa Chirița din Chițușca, Lăpușna, acestea sunt ca tolcism și monahism.

Deci cum să te aștepti dela asemenea oameni să vie cu judecări drepte? Ei au judecările alcătuite la întâmplare, nu după o cultură temeinică pe care ar fi primit o, ci precum li duce și voiu obiceiului obșteșc, iar șivouiu acesta așa cum viața de nepăsare și chefulia rusească l-a croit în vreme de o sută de ani.

Deci este o mare deosebire în felul de a judeca lucrurile acestea între noi și basarabeni. De aceia și judecățile foaste școlărițe dela Eparhia trebuie să luate având toate acestea în vedere. Ea va declara raiul pe pământ tot ce a văzut și viața pe care a trăit-o acolo, fiindcă aceasta era idealul. Tot ce era acolo e cel mai bun lucru care putea fi. Și nu se uita altăurea, chiar în Chișinău, ca să vadă ca bunurile dela Eparhia doar mai erau și aiurea. Așa, de pildă zice că numai acolo școlărițe se duc la biserică și se împărățesc regulat. Apoi nu e adevărat. Aceasta se face și la alte școli secundare din Chișinău. Se face și la Liceul «Dadiani». Uite că trebuie să le iau eu în apărare.

Doamna Jemăneanu și care nu este atât de strălucit cum se laudă dumnezei. Eu stau de vorbă și cu inspectorii și afla multe decât crede domnia sa. Eu când mă apuc de scris, am mai întâi un material la temelie și apoi scriu.

Dar și aici, cași mai sus: E! n'am scris despre aceasta. Dacă însă dumnea o aduci fără nevoie, atunci discutăm.

Cât privește lucrarea neobosită a doamnei directoare, o credem. Dar doamna Jemăneanu uită să ne spuie dacă această dragoste este pentru Dumnezeu ori pentru Mamona. Căci eu știu că tipă la sora mea, care e profesoară acolo, că de ce nu se duce la bal? Și de l parcă Hristos n'ar trimete lumea la bal.

Deci trebuie precizat ce fel de lucrare o li acea a doamnei directoare, dacă e pentru Dumnezeu ori pentru Dracu.

Cât privește dragostea de care domnia sa s'ar fi bucurând la preoții din Basarabia, Doamne! Doamne! la ce te mai apuci de scris dacă ai de pus pe hârtie asemenea bazaconii? Apoi asta o știm noi prea bine și vine vremea s'o discutăm pe larg. Numai de dragoste ca a preoților basarabeni pentru doamna Alistar n'as dori să mă bucur eu vreodată.

În ce privește învățătura din Școala Eparhială se poate judeca după această scrisoare. Să stai dumnea opt ani în școală, să li moldovăncă, cum te arata numele de Jemăneanu, și să scrii *jest*, în loc de *gest*, cuvânt pe care li roștești atât de străin!

Dar cum ai isprăvit dumnea școala ai ajuns să scrii *n'ea uminat*, în loc de *ne-a luminat*? Cum de nu știi înțelesul cuvntelor când spui că religioșii *nu este scoasă în rândul dexterităților*, în loc de *nu este pusă în rândul dexterităților*?

După opt ani de zile, o română scrie cu asemenea greșeli?

De aceia, când dumnea scrii în felul acesta, nu te mai ostensi să dai explicații pentru accentul rusec din vorba târgoveților basarabeni. Explicația este că vă țineți de coada limbii rusești, nu din pricina vremii, că de era altfel ai fi purtat dumnea grijă de limba românească și nu scriai în felul acesta.

Iată pentru ce scrisoarea dumitale îmi este dovadă celor scrise de mine iată cum îmi este dreptate. Și când este așa, căci protestul, ca să aibă răsunet, trebuie să fie întemeiat pe fapte. Fapte însă nu ai. De aceia închei mulțumindu-ți că mi ai trimis o scrisoare în care iese dovedit tot ce am spus eu, și te-am învățat aici cum să judeci despre lucruri și oameni, caice Eparhia se vede că nu te-a învățat.

Domnului Grigorievici, Invățător, Nicorești—Soroca.

Vezi cum te-ai prins? Te-ai grăbit să te plângi ca nu-ți tipăresc articolul, și iată că el a eșit la lumina zilei. Mai înainte de a fi ajuns scrisoarea dumitale la noi, fără îndoaială că și-ai citit rândurile și atunci ai văzut că alta este urmarea noastră decât a d-voastră. Căci năravul de a înabuși cu sila pe celce nu-ți este pe plac e al d-voastră. D-voastră sunt și plămădiți din tiranie și urgie, vă strângeți ghem lângă altul, oricâte păcate ar avea, numai «basarabeans» să fie, iar pe ceilalți să nu-i vedeți. Aveți un egoism de fiară, de a vedea numai drepturile și chelurile d-voastră, iar pentru ceilalți nici o cinste.

De oarece chestiunea în care am intrat e departe de a fi isprăvită și de oarece, cum am spus; eu am de scris pe o vară întreagă, și nu numai aici.

Ală de pe acum că o cerere a surorii mele stă de acum un an de zile înaintea inspectoratului școlărilor secundare din Chișinău și ea încă nu și-a găsit dezlegarea; altă cerere am dus-o chiar eu, la direcțiunea Școlărilor Eparhiale din Chișinău, acum două luni de zile, atunci când am auzit limba rusească lăfăindu-se pe privdoarele școlăriei și e tot nedezlegată.

Așa sunt năravurile d-voastră. Sunteți maeștri în tiranie și abuzați urât când aveți puterea în mână. Pentru că ați făcut parte dintr-o mare împărăție, vă simțiți cu lumuri peste noi, fiindcă am făcut parte dintr'un mic regat. Ah! cum văd eu aceste rățoile ale d-voastră și cum am a le scărâma pe vară! Acum am dat la vacanță și luni întregi am slobode înaintea mea pentru a sta la mașina de scris și a mă rălăui cu d-voastră.

Dar am să răluiesc cu dreptate. Am să aduc fapte. Și vezi, este o faptă că n'am înabușit glasul dumitale, ci și l-am tipărit în toată largimea și am să-ți mai tipăresc și altele, pe care mi le vei trimite. Am dat în tipar și alt glas de apărare pentru doamna Alistar și li dam și pe al dumneaei însăși. Căci lupea trebuie să fie deschisă și dreaptă. Nu e nimic de ascuns. Eu nu am de ce înabuși glasul protivnicului meu. Odată ce știu că dreptatea va birui și că sunt în stare a o arata, am chiar plăcerea de a vedea pe toți în fața și a face lumina să iasă la iveală împotriva d-voastră a tuturor.

Credeți d-voastră altfel, uite scrisul e slobod. Eu li chezașuiesc eșirea la lumina aci. Redacția nu e bucuroasă de aceste glasuri basarabenești. Eu însă zic: nu l să vorbească fiecare după pofta inimii! Eu nu vreau luptă din șanțuri ascunse, ci la câmp slobod. Polțiți că iată noi tipărim aici și peste ce suntem datorii după lege, caice d-voastră n'ați face.

Arhim. SCRIBAN

Adevărul despre Școala Eparhială de fete din Chișinău

S'a întâmplat un lucru dureros. Un profesor disins, cum este pâr. Arhimandrit Scriban, a insultat și a ponegrit Alma Mater a noastră, Școala Eparhială din Chișinău. Ca fosta elevă a Școlăriei Eparhiale nu pot tolera acest jert urât și stau în apărarea Școlăriei, care m'a crescut.

Școala Eparhială din Chișinău este înființată și mulți ani întreținută de clerul basarabeans, ea a dat multe generații de eleve care astăzi sunt mame cinstite și soții devotate căminului său, sunt învățătoare bune, sunt preteșe vrednice. Această școală a dat elevelor sale o educație bună creștinească, căci corpul didactic a ei să selecționa din cei mai buni profesori și pedagogi, iar educațiunea elevelor permanent era supravegheată de către un comitet din Clerul Basarabiei. Această școală și astăzi n'a pierdut nimic din faima ei.

Școala Eparhială din Chișinău este unica după tipul său în întreaga țară românească. Este singura școală unde obiectul religiei ocupă locul cuvenit, locul de cinste, iar nu este scos în rândul dexterităților, este unica școală, unde elevele frecventază regulat biserică, este unica școală unde elevele se împărățesc cu Sf. Taine 2 ori pe an, este unica școală unde domnește un spirit religios și o creștere creștinească, și deci are tot dreptul să poarte numele de cirste a Eparhiei.

Oleșiva pâr. Scriban în coloanele acestui ziar a adus o durere mare tuturor elevelor, care au urmat cursurile în școala aceasta. Ca de la profesor și părinte noi am așteptat cuvinte pline de dragoste evanghelică și spirit creștinesc, iar nu bărfeli și ponegriri la adresa basarabenilor și a instituțiilor lor.

Oare Părintele Arhimandrit Scriban cu așa măsuri și articole crede, că se poate săni cultura națională în Basarabia?

cu desăvârșire este interzisă, di recțiunea școlăriei a luat diferite măsuri pentru ca să nu se mai audă graiul rusec în școală, dar trebuie să cunoască Pâr. Arhimandrit un lucru, că dacă se poate înlătura graiul rusec timpul va înlătura acest defect, și numai generația viitoare va veni în viața cu o limbă curată românească fără accent rusec.

Relativ la morala elevelor a acestei școli putem spune că și aci lucrurile stau bine, și cu mult mai bine de cât în alte școli. Elevele au o purtare frumoasă și exemplară și dacă poate printre ele s'a strecurat vreun element prost și a arătat purtări urâte, apoi cazurile excepționale nu dau dreptul, că pâr. profesor se generalizeze lucrurile și să insulte întreaga instituție.

Noi, basarabeni, astfel suntem educați, că p-străm pentru toată viața respectul cel mai adânc și dragostea cea mai neprecupețită școlăriei, care n'ea luminat mintea și n'ea cultivat sufletul.

Și când astfel de oameni cinstiți, și când o instituție atât de frumoasă cum este școala Eparhială să ponegresc de un profesor — Universitar noi protestăm cu toată țaria contra lucrurilor ce le afirmă Pâr. Arhim. Scriban.

Oleșiva pâr. Scriban în coloanele acestui ziar a adus o durere mare tuturor elevelor, care au urmat cursurile în școala aceasta. Ca de la profesor și părinte noi am așteptat cuvinte pline de dragoste evanghelică și spirit creștinesc, iar nu bărfeli și ponegriri la adresa basarabenilor și a instituțiilor lor.

Oare Părintele Arhimandrit Scriban cu așa măsuri și articole crede, că se poate săni cultura națională în Basarabia?

Xenia Harea—Jemăneanu fosta elevă a Școlăriei Eparhiale din Chișinău

Școala Eparhială din Chișinău este unica după tipul său în întreaga țară românească. Este singura școală unde obiectul religiei ocupă locul cuvenit, locul de cinste, iar nu este scos în rândul dexterităților, este unica școală, unde elevele frecventază regulat biserică, este unica școală unde elevele se împărățesc cu Sf. Taine 2 ori pe an, este unica școală unde domnește un spirit religios și o creștere creștinească, și deci are tot dreptul să poarte numele de cirste a Eparhiei.

Oleșiva pâr. Scriban în coloanele acestui ziar a adus o durere mare tuturor elevelor, care au urmat cursurile în școala aceasta. Ca de la profesor și părinte noi am așteptat cuvinte pline de dragoste evanghelică și spirit creștinesc, iar nu bărfeli și ponegriri la adresa basarabenilor și a instituțiilor lor.

Oare Părintele Arhimandrit Scriban cu așa măsuri și articole crede, că se poate săni cultura națională în Basarabia?

Limba rusă în această școală

Ce răspundem

Foasta școlăriță dela Chișinău scrie despre plăcerea pe care a simțit-o ea, cât a fost în școlă Eparhială, și aduce școlăriei cele mai mari laude. Toate sunt fraze generale. Lucrurile generale însă se trăg din cele speciale. Dacă în amănunt găsești cutare străbătura și cutare plesnătură, atunci nu mai pot rămânea în picioare aceste generalități.

Păcatul unei asemenea tratări este acela pe care l-a avut și răspunsul dat mie de doamna Alistar în *Bassarabskata Pošta* dela 14 Mai a. c. Nu vine cu niciun amănunt, dar e tare în declarațiunile generale.

Apoi cum sunt buna creștere și învățătura dela Eparhia de nu se poate mai bune, dacă Pâr. Grumăzescu dela Edineț îmi mărturisește, ca acte oficiale, că nu poate scapa de navaleta fetelor dela Eparhia, care nu-i lasă în pace seminaristii C. Sale?

Vedeți, asta e partea specială și câtă vreme ea stă în picioare nu mai merge cu frazele generale, care din pricina acestora, se dovedesc a fi neadevărate.

Mai este una. Cu ce metru măsori dumnea că să hotărăști dacă un lucru e bun sau rău? Noi nu putem hotărâ în vâg despre ceva de e moral sau i moral, învățat sau neînvățat. Trebuie să ai un termen de comparație, adică o greutate cu care măsori ca la cântar. Dumnea trebuie să știe ce fel este tipul de școală morală, școală de călătorie, ca să poți face cântărea aceasta. Numai ce ai văzut la Eparhia nu ajunge. Căci este

cu puțină ca dumitale să-ți placă și să fi rămas cu bune amintiri dela lucruri care în fapt să fi fost păgubitoare. Un tip de om ușuratic va declara bun caice de fapt e rău: un om, al cărui simț moral nu s'a ascuțit cum se cade, nu vede răul unde este și de multe ori slăvește păcatul. Vorba este dacă, măsurată cu morala lui Hristos sau cu alt soi de morală, cutare faptă se mai poate numi faptă bună.

Deci caice spune coana Xenia nu are temelie, fiindcă domnia sa e plămădită într'o atmosferă în care se trece ușor peste lucruri cu care alții nu se învoiesc.

În Basarabia ești uimit cu ce ochi sunt privite desmățăriile care la noi sunt înfierate. Ele fac parte din viața socială. Se vede că așa era la Ruși. Petrecerile în Școala Eparhială erau ceva obișnuit. Dovadă despre deosebirea de vederi între ei și noi este că Ministerul dela București le-a oprit.

Și azi este suspin în Chișinău după ele, ca de ce nu mai sunt acele întâlniri atât de dulci? Oamenii priveau ca firesc și plăcut niște obiceiuri care țineau de viața socială de acolo. Deci judecând prin felul de viață gustat în Chișinău, nu este destul temei pentru noi ca să luăm ca îndestulătoare mărturiile d-nei Xenia Jemăneanu. Este felul de judecată după felul social al lor.

Trebuie să fie și al nostru? Eu m'am întâlnit și cu preoții care vedeau viața în felul a-

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

Cum se țin poruncile la noi.

Pățania aeroplanului căzut la Șosea.

E foarte puțină vreme de când am citit în ziare (Universal de la 16 Mai) că Ministerul de Război a dat poruncă ofițerilor zburători să nu mai plutească pe deasupra orașelor, fiindcă, dacă cad peste case, omoară lumea și aduc stricăciuni. S'au întâmplat astfel de nenorociri în străintătate și se pot întâmpla și la noi.

Dar abia s'a dat porunca și iată că Duminecă, la 25 Mai a. c., aeroplanul lui Mircea Cantăuzino a căzut cu unealta lui de zburat peste acoperșul unui restaurant dela Șoseaua din București și și-a găsit moartea acolo.

E adevărat că aeroplanul nu era militar și nu armata răspunde. Dar odată ce Ministerul de Război a dat poruncă pentru ai lui și odată ce porunca aceasta iese dintr'o nevoie simțită, oare cei cu aviația civilă nu sunt datorii a urma aceiași îndrumări? Oare numai militarii nu au voie să dărmă casele, iar civilii nu?

Iată lucrul ciudat și n'înțelegem de ce oamenii sunt setoși și și facă cheful pe socoteala altora?

Păcat că proprietarul aeroplanului a murit. Dar acum răul e de două ori: că și viața și-a pierdut-o și peste casele oamenilor ai căzut.

APEL

Până la o vreme am publicat un apel trimis de Comitetul Bisericii din «Ceardac», Sălănicul Moldovei. Dar din cauza că prea puțini ne-au răspuns la această călduroasă cerere, n'am mai pus apelul.

Acum venim iarăși cu același căldă rugămintă către adevărații creștini, ca să sprijinească acest Sf. Lăcaș al Domnului, distrus de furia războiului, și să trimită ce pot și cât vor, să se termine de clădit, căci la autorități nu-i nici o nădejde, nu dau nimic.

Tot bunătatea creștinilor va duce la bun sfârșit Sf. Lăcaș.

Binevoitorii, vor trimite pe adresa gazetei «Cultura Poporului», str. Regală 16, București, sect. I., cu mențiunea pentru Biserica din «Ceardac», Sălănicul Moldovei.

Arhim. SCRIBAN

Biserica din Rusia și la noi. Ceși cum ar fi fost din cale afară să se arate Bisericii prea multă milă față de ce suferă ea azi în Rusia, d. I. Teodorescu dela «Adevărul» vine să toarne apă rece peste mânia oamenilor față de prigoana bolșevică împotriva Bisericii. Ziarist care urmărește totdeauna treburile religioase, nu putea să-i scape orilejul acesta.

Lumea strigă împotriva prigonirilor, ele nu se pot tăgădui, mil de mucenici sunt duși la mormânt. E nevoit și d. Teodorescu s'o mărturisească în «Adevărul» dela 19 Februarie a. c. Dar iute-iute vine cu găleata pentru a mai stămpăra cu ceva mânia oamenilor: E adevărat bolșevicii calcă toate rândurile dreptății și ale libertății. Dar parca ei au început-o! N'au făcut și Bisericele la fel, când au avut puterea? N'au dus pe oameni la moarte pentru credințele lor? N'a fost finută lumea în loc din propășirea ei, din pricina prigonirilor pentru credință?

Dar dacă vorbești despre prigonirile și uciderile pentru creștină, nu poți uita că vinovată de aceasta e Biserica Romei, d. Teodorescu o și spune. Dar iarăși parca îi pare rău ca Biserica ortodoxă să scape de această osândă. De aceia spune că Biserica Răsăritului da, n'a făcut ca cea catolică, dar oricum, în Rusia tot au fost prigonite sectele și liber-cugetătorii. Prin urmare tot cornește câte ceva ca să răpească Bisericii cinstea ei. Li este așa de neplăcut să să audă pretundenea glasuri de milă pentru Biserica și de aceia își face meseria de a mai turna ceva lumnigine peste tot ce este bisericăște prea luminos.

Noi însă nu avem cunoștință despre prigonirile pe care Biserica ortodoxă din Rusia le ar fi făcut împotriva sectanților și liber-cugetătorilor. Știm că ea toată largimea și am să-ți mai tipăresc și altele, pe care mi le vei trimite. Am dat în tipar și alt glas de apărare pentru doamna Alistar și li dam și pe al dumneaei însăși. Căci lupea trebuie să fie deschisă și dreaptă. Nu e nimic de ascuns. Eu nu am de ce înabuși glasul protivnicului meu. Odată ce știu că dreptatea va birui și că sunt în stare a o arata, am chiar plăcerea de a vedea pe toți în fața și a face lumina să iasă la iveală împotriva d-voastră a tuturor.

Credeți d-voastră altfel, uite scrisul e slobod. Eu li chezașuiesc eșirea la lumina aci. Redacția nu e bucuroasă de aceste glasuri basarabenești. Eu însă zic: nu l să vorbească fiecare după pofta inimii! Eu nu vreau luptă din șanțuri ascunse, ci la câmp slobod. Polțiți că iată noi tipărim aici și peste ce suntem datorii după lege, caice d-voastră n'ați face.

In acelaș nr. din Adevărul d. Șerban Cioculescu, care scrie multe foiletoane la acel ziar și care, la scrisul său, a avut ciocniri și pe temeuri de teme bisericăști, de pildă cu d. Nichifor Crainic, scrie în nr. poment despre Pâr. Damian Stănoiu. Cu acest prilej pomenește și de scriitorul Tudor Argezi. Despre rândurile sale din volumul Icoana de lemn spune că «a fixat, în culori crude, o imagine întunecată a mediului călugăresc de la Mitropolia din București, așa cum l-a cunoscut în prima decadă a veacului».

D. Cioculescu, sciind astfel la scriitura literar ca un temei pentru fixarea adevărului. Asta însă nu se potrivește, fiindcă literatura nu e istorie. Dacă d. Argezi a găsit lături urâte în viața călugăriilor de acum 10 ani la Mitropolia din București, oare înșirarea lor este îndestulătoare pentru a fixa un mediu? Ca să privești însă icoana stării de fapt, trebuie să ai icoana totului, nu numai ce a văzut scriitorul și a pus pe hârtie cu subiectivismul lui de om care nu are grija adevărului. Primind chiar ca adevărat tot ce scrie d. Argezi, caice nu e drept, dar acesta e tot adevărul? Oare la Mitropolie era numai așa cum scrie d. Argezi și altfel nu?

Ei vedeți, aici e greșala d-lui Cioculescu. La Mitropolie au fost chipuri de omenie și de vrednicie pe care lumea le-a cunoscut și prețuit. A fost Arhimandritul Teodosie, de care toți preoții care au trecut pe la el, în preajma sfârșirii lor ca orești, își aduc aminte cu drag, pentru meritele sale ca duhovnic. El era o pildă despre adâncimea și măreția duhovniciei, pentru că era maeștru în această îndelungă viață.

Tot așa trebuie scris despre Arhimandritul Valerian Chiriță, om cu mare cuget la slujba lui, cuernic și modest. Amândoi aceștia azi nu mai sunt în viață. Dar este unul care trăiește, nu știu pe la care mănăstire Protosinghelul Nicodem. Ce om cuviincios, blând și curat! Ce plăcere era șederea de vorbă cu acest bărbat de bună creștere duhovnicească! Dar tot pe atunci era în Mitropolie Arhidiaconul Serafim, starețul de azi al Sinaiei. Acesta e tipul omului îmbrățișător, care te umește prin manierele sale de om bine crescut, cum se deprindeau călugării a fi la Mitropolie sub «armuirea Mitropolitului Iosif Gheorghian. Era acolo ca o școală de bună creștere, pe care o guști și azi în preajma Părintelui Arhimandrit Serafim.

Iată lucruri care au fost și care nu pot fi tăcute când e vorba de fixat de a fost. Iar lara asta, «hărlie» numai pe o coardă sunt știrbe. Ramăie ele cântărite ca literatură, dar nu și ca rostire a adevărului. Iată ce trebuia să mai știe d. Cioculescu când s'a apucat de scris cum a scris. Deci are și în această tot atât de puțină dreptate cât și în polemica cu d. Crainic, unde era vorba dacă noi suntem din Romani sau din Daci.

Pe Pâr. Damian Stănoiu al nostru, d. Cioculescu nu l găsește prea temeinic în scrisul său literar. Il arată scriitor care umflă materiile cu apă chioară, Spune că în scrierea «Duhovnicul Măicilor» a luat o temă prea scurtă, care nu ajunge a scrie un roman și pe care a umflat-o cu vorbărie, ca să poată scoate o carte de 230 de pagini. Deci dovedește că țesutura cărții e slabă. Nu e treabă de bun meșter al scrisului ca să umpli 35 de pagini tot picotind în jurul câtorva vorbe ale călugărului Macarie.

Răspuns

Pomplăcă Bădeanu, Ismail. Versurile slabe, nepublicabile.

Dl Raul Stratîn, Brașov. Din colecția pe anul I și II, nu mai avem nici un număr.

I. Dumitrescu, Blănița. Carnetul s'a dat fratelui D-ștră, rugăm cercetați.